સુપ્રભાતમ્

સુરેશ પ્રા. ભટ્ટ
079-23226251

સલામી સવારની..

(રજત જયંતી વર્ષ)

હવે 'પ' અને 'ક્ષ' નો પક્ષ પર પ્રભાવ છે,
દુર્ભાવ રાખે અન્યો પર, એવો સ્વાર્થી સ્વભાવ છે,
આવિર્ભાવ ઉભરાશે હવે ખેતી-ખેડૂતો પર-
'સૌનો સાથ' કહે છે, પણ સમતાનો અભાવ છે.
('પ = પટેલ', 'ક્ષ' = ક્ષત્રિય)

હાઈકુ

ધર્મ-જ્ઞાતિના
મત-વિભાજનથી -
થાય કટકા

લોકશાહીને
સામાજિક શાંતિના
લાગે ફટકા

ચિંતન

આત્મનિ ચૈવં વિચિત્રાશ્ચ હિ ॥

ઉપરોક્ત શ્લોક ડિવાઈન સંસ્કૃત સુભાષિતમાંથી લેવામાં આવેલ છે.

સ્વતંત્ર રીતે વિચારવાથી પણ સમજી શકાય છે કે અવયવરહિત પરમાત્મામાંથી આ જગતનો પ્રાર્દુભાવ થાય છે. તેમાના માનવા જેવું કશું જ નથી. પરમાત્માની વાતને બાજુએ રાખીએ અને સિદ્ધિસંપન્ન મહાત્મા પુરુષોની વાત કરીએ તો પણ જણાય છે કે એ મહાત્મા પુરુષો પોતાની અસાધારણ અમોઘ સંકલ્પશક્તિથી તેમજ વિભૂતિની મદદથી અવનવા પદાર્થોની રચના કરે છે. મહર્ષિ વિશ્વામિત્રે સંકલ્પ માત્રથી સ્વર્ગની સૃષ્ટિ કરી હતી એ કથા સુપ્રસિદ્ધ છે. તો પરમાત્મા તો એમના કરતાં અનેક ઘણા મહાન છે. એમની શક્તિ વિશે તો કહેવું જ શું ? વળી જીવાત્મા પોતે અવયવરહિત હોવા છતાં સ્વપ્ન દશા દરમિયાન કોઈ પણ પ્રકારના બાહ્ય સ્થૂળ સાધન સિવાય કેવી સૃષ્ટિની રચના કરે છે ? તો પછી પરમાત્મા અવયવરહિત હોવા છતાં આ સુવિશાળ સૃષ્ટિની રચના કરતા હોય તો એમાં આશ્ચર્ય જેવું અથવા ના સમજાય તેવું કશું જ નથી.

સુવિચાર

- ભગવાને લખેલી માણસ જેવી ચોપડી બીજી કોઈ નથી.
  એ બરાબર વાંચતા આવડી જાય પછી શીખવા જેવું બીજું કાંઈ જ બાકી રહેતું નથી - **હરકિશન મહેતા**
- તેજસ્વી અને બુદ્ધિ સમૃદ્ધિથી છલકાતી વ્યક્તિઓ મર્યાદાનું બંધન સ્વીકારે તો મહાન બને અને ન સ્વીકારે તો શેતાન બને - **જીવન પાયેય**
- આપણો કોઈ ભાવ પૂછે એ માટે આપણે આપણા મૂલ્યનું સર્જન કરવું પડતું હોય છે.
  આપણે ને કિંમતી આપણે જ બનાવી શકીએ - **કિશ્નકાંત ઉનડકટ**
- કંઈક સહન કરતા શીખવું જોઈએ. આપણામાં પણ ઘણી ખામીઓ છે, જે બીજા સહન કરે છે - **જયહિંદ**
- ફળની આશા રાખ્યા વગર મેળવેલી સત્તા એટલે 'સફળતા' - **એસ. ભટ્ટાચાર્ય**
- ઘણો જ એકલો છું, એના કરતાં એકલો જ ઘણો છું,
  એવો વિચાર તમારી પ્રગતિ નક્કી કરે છે - **રાજહંસ સૂરીશ્વરજી**
- આજનું ઔષધ : આમળા - ગોખરું - ગળોનું ચૂર્ણ સમભાગે લઈ પાંચ-પાંચ ગ્રામ સવાર-સાંજ લેવાથી વૃદ્ધાવસ્થામાં સ્ફૂર્તિનો અનુભવ થાય છે **(સંકલન : દીપક વી. આશરા)**

બોધકથા

સૂફી સંત રાબિયા નાનપણમાં જ ગુલામ બનાવવામાં આવ્યા હતા. તેમને ખૂબ ત્રાસ આપવામાં આવતો. તે માનતી કે અલ્લાહ મારી પરિસ્થિતિથી પૂરેપૂરા વાકેફ છે, તો પછી મારી શેની ચિંતા કરવાની ? એકવાર રાત્રે રાબિયાના માલિકે જોયું તો એમની ઝૂંપડીમાંથી દીવાનો પ્રકાશ આવતો હતો. ધનવાન માલિક રાબિયાની ઝૂંપડીમાં તપાસ કરવા ગયો, એણે કાન દઈને સાંભળ્યું તો રાબિયા દુઆ કરતી હતી. એ પરવર દિગારને કહેતી હતી, કે મારા માલિક પર રહેમ કરજો. એમણે મારા જેવો સેંકડોને કામ આપ્યું છે, જેથી અમને રોજી-રોટી મળે છે. એને હજી વધુ ધનવાન બનાવજો એમને ખૂબ ખુશીઓ આપજો. રાબિયાના શબ્દો સાંભળીને એના માલિકના દિલમાં ઝંઝાવાત જાગ્યો. એને રાબિયા પર કરેલા જુલમનો અહેસાસ થયો. અને એ રાબિયા માલિકના ભલા માટે અલ્લાહને પ્રાર્થના કરતી હતી. ધનવાન માલિકને થયું કે આ કોઈ સાધારણ મહિલા નથી, એને પોતે કરેલાં જુલ્મોનો ભરપૂર પશ્ચાતાપ થયો. એણે રાબિયાને કહ્યું, 'તું સાચે જ એક ચમત્કાર છે, તું મારા જુલમ સામે પણ મને આશીર્વાદ આપે છે.' એમણે રાબિયાને થોડા દિનાર આપ્યા અને કહ્યું, 'રાબિયા' આજથી તુ આઝાદ છે.' રાબિયાએ કહ્યું 'હું એક જ શરતે આઝાદ થવાનું પસંદ કરું, મને જ નહીં, પણ તમામ ગુલામોને આઝાદ કરી દો.' માલિકે બધા ગુલામોને આઝાદ કર્યા.

લીડર વિથ એ ડિફરંસ

તંત્રીસ્થાનેથી...

ભારતીય જનતા પાર્ટી વિશે એની સ્થાપના સમયે એક વિશિષ્ટ અભિપ્રાય હતો : 'ઈટ ઈઝ એ પાર્ટી વિથ એ ડિફરંસ...' અર્થાત્ એ જરા જુદી તરાહની, બીજી રાજકીય પાર્ટીઓ કરતાં તદ્દન અલગ પ્રકારની પાટી છે. આ અભિપ્રાય કાળક્રમે શમી ગયો છે અને ભારતીય જનતા પાર્ટી પણ બીજી કોઈ પણ રાજકીય પાર્ટી જેવી જ સત્તાલક્ષી અને વહેવારું પાર્ટી છે - એવું પ્રસ્થાપિત થઈ ચૂક્યું છે. એમાં પણ કોંગ્રેસ સહિતના અન્ય રાજકીય પક્ષો જેવા જ પરંપરાગત ગુણ-અવગુણ છે. સત્તા મેળવવા એ ગમે તે હદે જઈ શકે. પક્ષપલટા કરાવી શકે છે, કેન્દ્રીય તપાસ એન્જસીઓને સક્રિય કરી શકે છે અને વિરોધીઓની ઊંઘ હરામ કરી શકે છે. ટૂંકમાં એણે પેલી અલગ પ્રકારની, આદર્શો અને સિદ્ધાંતોને વરેલી પાર્ટી હોવાનું છોગું જાતે જ એના મુગટમાંથી વછોડીને દૂર ફેંકી દીધું છે. એના નેતાઓ પણ બીજા પક્ષોના નેતાઓ જેવા જ છે, ફરક માત્ર મુખ્ય નેતા પૂરતો છે. યોગાનુયોગ વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીનો જન્મદિવસ પણ છે. નરેન્દ્ર મોદી જરૂર 'લીડર વિથ એ ડિફરંસ' છે એમને વાજપેયીની જાણીતી કવિતાની પંક્તિ લાગુ પાડી શકાય : ટૂટ સકતે હૈં મગર હમ ઝુક નહીં સકતે. એમની સામે એકથી એક ચડિયાતા પડકારો આવતા રહ્યા છે પણ તેઓ પ્રતિકૂળતાને અનુકૂળતામાં તબદીલ કરવાના જબરા કીમિયાગર છે. કેટલીક પ્રતિકૂળતાઓ તેઓ સામે ચાલીને, જાતે જ ઊભી કરે છે, એનું પ્રત્યક્ષ ઉદાહરણ મુખ્યમંત્રીઓની હકાલપટ્ટીની પરંપરામાં જોઈ શકાય છે. કર્ણાટક કબજે કરવામાં સૌથી વધુ ફાળો યેદિયુરપ્પાનો હતો તે સર્વવિદિત છે. દખ્ખણનાં રાજયોમાં ભગવી પાર્ટી યેદિયુરપ્પાની આંગળી પકડીને પ્રવેશી હતી. પરંતુ જયારે યેદિયુરપ્પા સામે આંગળીઓ ચીંધાવા લાગી ત્યારે મોદીએ એમને દરવાજો દેખાડી દેવામાં વિલંબ ન કર્યો. કેટકેટલા મઠાદિપતિઓ યેદિની વહારે ચડ્યા હતા, ત્યાં સુધી કે રીતસરની ધમકીઓ શરૂ થઈ હતી પરંતુ મોદીએ પારોઠમાં પગલાં નહોતાં ભર્યા. ખેડૂત કાયદાઓ વિરુદ્ધ કેટલા લાંબા વખતતી ઉગ્ર આંદોલન ચાલી રહ્યું છે, પરંતુ મોદીના પેટનું પાણી નથી હાલતું. ગુજરાતમાં નેતૃત્વ પરિવર્તન કરવાની નોબત આવી ત્યારે તો વર્ષો જૂના સંબંધો પણ આડા આવે એમ હતા. પણ સર્વેક્ષણ કરતાં આગામી ચૂંટણીમાં ભારતીય જનતા પાર્ટી પુનઃ સત્તામાં આવવા બાબતે સંદેહ સરજાયો ત્યારે એમને રાતોરાત 'મેજર સર્જરી' કરવાનો નિર્ણય જ લીધો. એથી જૂના સાથીઓની નારાજગી વહોરવી પડે તોય શું ? ભારતીય જનતા પાર્ટીની પોલિટિકસ લેબોરેટરી ગણાતા પોતાના હોમ સ્ટેટમાં જ નામોશીભરી પરિસ્થિતિમાં મુકાવું પડે તે મોદીની હરગિજ પોસાય એમ નહોતું. અગાઉ પોતે જ જેમને ગાદી સોંપીને દિલ્હીની વાટ પકડેલી એવાં તત્કાલીન મહિલા મુખ્યમંત્રીને પણ અધવચ્ચેતી ઉઠાઠી મૂકતાં એમને વાર નહોતી લગાડી. અદલ એવો જ કપરો નિર્ણય રુપાણી મંત્રીમડળની સાગમટી વિદાય રુપે લેવો પડ્યો છે. આવો નિર્ણય કદાચ ઈંદિરા ગાંધી પણ ન લઈ શક્યાં હોત. એ તો કોંગ્રેસનાં ઝઘડતાં જૂથોને બેલેન્સ કરીને પોતાનું ધાર્યું કરાવતાં હતાં. મોદીને પાર્ટીમાં કોઈ જૂથો ઊભાં થાય એ પસંદ નથી. તેઓ જ્ઞાતિ સમીકરણો જરૂર સ્વીકારે છે પણ કોઈ ફલાણાં કે ઢીંકણા નેતાને કારણે જ એ જ્ઞાતિના વોટ મળશે એવું નથી માનતા. કેશુભાઈ પટેલ અને ચીમનભાઈ પટેલ જેવા ધરખમ પાટીદાર નેતાઓના વર્ચસ્વને તોડીને એમને પટેલ વોટબેંક અકબંધ રાખી હતી અને કાશીરામ રાણા જેવા લોકપ્રિય નેતાને હાંસિયે ધકેલીને દક્ષિણ ગુજરાતમાં અગાઉ કરતાં વધુ દબદબો ઊભો કર્યો હતો. આખરે રાજય વહીવટ તો સનદી અધિકારીઓ મારફત ચલાવવાનો હોય છે. એટલે મુખ્યમંત્રી તરીકે ભૂપેન્દ્ર પટેલ પર કળશ ઢોળી શકાય અને સિનિયરોને સાઈડલાઈન કરી નવા લોહીને સત્તાનાં કેન્દ્રમાં લાવી શકાય. છેવટે લોકો તો મોદીના નામે વોટ આપવાના છે !

પસ્તાવો - સ્વર્ગનું પવિત્ર ઝરણું

અમર વારસો
ડૉ. રશ્મિકાન્ત મહેતા

ભાદરવા સુધ ચૌદશનો દિવસ હતો. સવારનો સમય હતો.

યમુના નદીનો શાંત ને સમથળ પ્રવાહ વહેતો હતો. કિનારે ચાર સ્ત્રીઓ પૂજા કરી રહી હતી.ત્યાં એક વેલડું આવીને ઊભું રહ્યું. એમાંથી એક યુવતી ઉતરી. નવવધૂનો શણગાર હતો. એ આ સ્ત્રીઓ પાસે આવી.

તેઓએ એને આવકારી. યુવતીએ પોતાની વ્યથાની કથા શરૂ કરી; 'હું બ્રાહ્મણ યુવતી સુશીલા છું. અપરમા મારા ઉપર ત્રાસ વરસાવતી. મારા પિતાને મારે માટે અનહદ પ્રેમ. અંતે મારા ભલા માટે નાની ઉંમરે મને પરણાવી દીધી. મારા પતિ ઋષિ કૌંડિન્ય છે. સ્વભાવે સ્વરા છે, પણ મને મારા ભવિષ્યની ચિંતા છે.'

એ ચારમાં એક પ્રૌઢ વયની હતી, પુણ્યવતી, એનું નામ. એણે સૂતરનો દારો લીધો. ચૌદ ગાંઠ મારી. એ દોરો એને ડાબે હાથે કાંડા ઉપર બાંધ્યો. પછી એને કહ્યું, 'અમે ભગવાન અનન્ત નારાયણની પૂજા શરૂ કરીએ છીએ. તું આમાં જોડાઈ જા. આજનો દિવસ અલૂણા રાખજે. તારી રાશિ કુંભ છે. શનિદેવનો મંત્ર બોલજે. સાંજે ચંદ્રોદય થાય ત્યારે ગણપતિની સ્તુતિ બોલજે, ભગવાન અનંત નારાયણ તારું ભલે કરશે.'

સુશીલાએ ભાવપૂર્વક પૂજા કરી. સૌનિ વિદાય લીધી. વેલડામાં આવી ગઈ. પતિ કૌંડિન્યને બધી વાત કરી.

ખરેખર ચમત્કાર જાણે કે થયો. કૌંડિન્યનાં આશ્રમમાં સુખનો અને વૈભવનો વિસ્તાર થવા લાગ્યો. સુશીલા મનમાં હરખાતી હતી. એકવાર એણે પતિને દોરો બતાવ્યો અને કહ્યું - ભગવાન અનન્ત નારાયણની આ કૃપા છે.'

પરંતુ કૌંડિન્યને તો ગુસ્સો આવી ગયો - 'આ જે કાંઈ મેળવ્યું છે ; એ તો મારા પરિશ્રમને કારણે છે.' ક્રોધના આવેશમાં એણે સુશીલાને કાંડેથી દોરો ખેંચી લીધો, અને સઘડીની આગમાં નાખી દીધો !

બસ, પછી તો પૂછવું જ શું ? એ રાતે જ એના આશ્રમમાં ભયાનક આગ લાગી. બધું જ, જે કાંઈ હતું તે, બધું જ બળીને રાખ થઈ ગયું. અનન્ત નારાયણનો પ્રભાવ અને રોષ કૌંડિન્યને ખ્યાલ આવી ગયો. એણે ભારોભાર પસ્તાવ થયો. સુશીલાએ આશ્વાસન આપ્યું. એણે કહ્યું, 'ચાલો આપણે, ભગવાન અનન્તનારાયણને શોધીએ. દર્શન કરીએ. માફી માગી લઈએ.'

કૌંડિન્યને પ્રસ્તાવ સ્વીકારી લીધો. બંને નીકળી પડ્યા. ખૂબ રઝળપાટ કર્યો. એક આમ્ર વૃક્ષની ઘટાદાર છાયામાં આરામ કરવા બેઠાં. સુશીલાને ઘસઘસાટ ઊંઘ આવી ગઈ.

'ભગવાન મળતા નથી'; એ વ્યથામાં કૌંડિન્યને આપઘાત કરવાનું સુઝ્યું. ફાંસલો તૈયાર કર્યો. ત્યાં કોઈ મુસાફર પસાર થયો. એણે કૌંડિન્યને અટકાવ્યા - 'આત્મહત્યા ગંભીર પાપ છે.' મુસાફરે કહ્યું, 'તમારે અનન્ત નારાયણને મળવું છે ને ? ચાલો લઈ જાઉં.' મુસાફર કૌંડિન્ય - સુશીલાને એક પર્વતની ગુફામાં લઈ ગયો. હવે મુસાફર અદૃશ્ય થઈ ગયો. ગુફામાં ભગવાન અનન્ત નારાયણ પણ પ્રગટ સ્વરુપે હતા. એમણે કહ્યું, 'તમારો પશ્ચાતાપ સાચા હૃદયને છે. પસ્તાવો સ્વર્ગથી નીકળેલું પવિત્ર ઝરણું છે. એમાં તમારા પાપ ધોવાઈ ગયા છે. હું પ્રસન્ન છું.' ભગવાન અદૃશ્ય થયા. ઋષિ દંપત્તિને ફરીથી સુખ-વૈભવ પ્રાપ્ત થયા.

ભારતમાં ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપનીના શાસનનો અંત ક્યારે આવ્યો?

ખજાનો
અનિલ પટેલ

સ્વતંત્રતા સંગ્રામનો ઈતિહાસ

૧ વિલિયમ બેન્ટીકે સતી પ્રથા પર ક્યારે પ્રતિબંધ મુક્યો?
(અ) ઈ.સ. ૧૮૨૦ (બ) ઈ.સ. ૧૮૨૯
(ક) ઈ.સ. ૧૮૩૫ (ડ) ઈ.સ. ૧૮૪૦

૨ ભારતનો પ્રથમ ગર્વનર જનરલ કોણ હતો ?
(અ) લોર્ડ વેલેસ્લી (બ) ઈરવિંગ
(ક) વિલિયમ બેન્ટિક (ડ) લોર્ડ રિપન

૩ ટીપુ સુલતાનનું અવસાન કઈ સાલમાં થયું ?
(અ) ૧૭૯૯ (બ) ૧૮૦૧
(ક) ૧૮૧૦ (ડ)૧૮૧૮

૪ સવિનય કાનૂન ભંગ આંદોલનના પ્રારંભ વખતે ભારતનો ગર્વનર જનરલ કોણ હતો ?
(અ) લોર્ડ રિપન (બ) જનરલ હ્યુસ્ટન
(ક) લોર્ડ મેયો (ડ) ઈરવિંગ

૫ ભારતના કયા એક માત્ર વાઈસરોયની હત્ય તેના કાર્યકાળમાં કરવામાં આવી હતી ?
(અ) લોર્ડ રિપન (બ) લોર્ડ મેયો
(ક) લોર્ડ ડેલહાઉસી (ડ) લોર્ડ વેલેસ્લી

૬ બંગાળનો પ્રથમ ગર્વનર જનરલ કોણ હતો ?
(અ) વોરેન હેસ્ટિંગ (બ) વિલિયમ્સ બેન્ટિક
(ક) જનરલ ડાયર (ડ) જી. સી. હિલ્ટન

૭ કોઠરી ટ્રેન લૂંટનો બનાવ ક્યારે બન્યો હતો ?
(અ) ૨૧ જૂન, ૧૯૨૫ (બ) ૧૮ જુલાઈ, ૧૯૩૧
(ક) ૯ ઓગસ્ટ, ૧૯૨૫ (ડ) ૫ માર્ચ, ૧૯૩૧

૮ મુંબઈથી થાણેની પ્રથમ રેલવે લાઈન કયા ગર્વનર જનરલના પ્રયાસોથી નંખાઈ હતી?
(અ) લોર્ડ કર્ઝન (બ) લોર્ડ રિપન
(ક) લોર્ડ મેયો (ડ) લોર્ડ ડેલહાઉસી

૯ મુસ્લિમ લીગના પ્રથમ અધ્યક્ષ કોણ હતા ?
(અ) આગાખાન (બ) મહંમદ અલી ઝિણા
(ક) ખાન અબ્દુલ ગફારખાન (ડ) ફકરુદ્દીન અલી અહમદ

૧૦ 'ચલો દિલ્હી' નારો કોણે આપ્યો હતો ?
(અ) ગાંધીજી (બ) બાળગંગાધર તિલક
(ક) સુભાષચંદ્ર બોઝ (ડ) ભગતસિંહ

૧૧ ગદર પાર્ટીની સ્થાપના કઈ સાલમાં કરવામાં આવી હતી ?
(અ) ઈ.સ. ૧૯૧૦ (બ) ઈ.સ. ૧૯૧૩
(ક) ઈ.સ.૧૯૨૦ (ડ) ઈ.સ. ૧૯૨૨

૧૨ ભારતમાં ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપનીના શાસનનો અંત ક્યારે આવ્યો ?
(અ) ૧૮૫૭ (બ) ૧૮૫૮
(ક) ૧૮૬૦ (ડ) ૧૮૬૨

૧૩ ગાંધી - ઈરવીન સમજૂતી કયા આંદોલન સાથે સંકળાયેલ છે?
(અ) બારડોલી સત્યાગ્રહ (બ) ચંપારણ સત્યાગ્રહ
(ક) સવિનય કાનૂન ભંગ આંદોલન (ડ) મીઠાનો સત્યાગ્રહ

૧૪ 'મર્દ માથુ આપે નાક નહિ' આ સૂત્ર કયા સ્વાતંત્ર્ય વીરે આપ્યું હતું ?
(અ) વિનોદ કિનારીવાલા (બ) ડૉ. ચંદુલાલ દેસાઈ
(ક) વિનોબા ભાવે (ડ) ભગતસિંહે

૧૫ ગાંધીજીને 'કેસર-એ-હિન્દ'ની ઉપાધિ ક્યારે આપવામાં આવી હતી ?
(અ) ઈ.સ. ૧૯૧૦ (બ) ઈ.સ. ૧૯૧૨
(ક) ઈ.સ. ૧૯૧૫ (ડ) ઈ.સ. ૧૯૨૦

વિવિધા

વિષય : આ સપ્તાહમાં આવતા દિવસોની મહત્ત્વની ઘટ

- ૧૭ સપ્ટેમ્બર :
- ભારતના વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીનો જન્મદિવસ (૧૯૫૦)
- પોલેન્ડ અને બોરેમીયાના કીંગ વેન્સેસ્લવ બીજાનો જન્મદિવસ (૧૨૭૧)
- બ્રિટીશ સાગર ખેડૂ સર ફ્રેન્સીસ ચિસ્ટેરનો જન્મદિવસ (૧૯૦૧)
- અમેરિકન સિવિલ વોર (બેટલ ઓફ એન્ટેનિયમ)માં મેરીલેન્ડમાં ૨૬ હજાર લોકોના મોત થયા (૧૮૬૨)
- ૧૮ સપ્ટેમ્બર :
- ઈંગ્લીશ સાહિત્યકાર સેમ્યુઅલ જહોન્સનનો જન્મદિવસ (૧૭૦૯)
- અમેરિકન સુપ્રિમ કોર્ટના મહિલા જજ રુથ બેડર ગિન્સબર્ગનું ૮૭ વર્ષની વયે અવસાન (૨૦૨૦)
- જાપાની ખગોળશાસ્ત્રી આઈકીયા કૌરુ અને સેકી ટુસ્ટોમુ એ આઈકીયા - એકી ધૂમકેતુની શોધ કરી (૧૯૬૫)
- યુ.એન. જનરલ સેક્રેટરી દાગ હમસસ્કોલ્ડનું વિમાન દુર્ઘટનામાં અવસાન (૧૯૬૧)
- ૧૯ સપ્ટેમ્બર :
- સાહિત્યકાર ગુલાબદાસ બ્રોકરનો જન્મદિવસ (૧૯૦૯)
- મશહૂર બ્રિટીશ નોવેલીસ્ટ વિલિયમ ગોલ્ડીંગનો જન્મદિવસ (૧૯૧૧)
- ગાયત્રી પરિવારના સ્થાપક પંડિત રામશર્મા આચાર્યનો જન્મદિવસ (૧૯૧૧)
- ગુજરાતના પ્રથમ શહીદ વિનોદ કિનારીવાલાનો જન્મદિવસ (૧૯૨૪)
- ૨૦ સપ્ટેમ્બર :
- ઈટાલિયન સૈન્યએ રોમને પોતાનાં કબજામાં લીધું (૧૮૭૦)
- અમેરિકન સાહિત્યકાર અપ્ટોન સિન્કલેઈરનો જન્મદવસ (૧૮૭૮)
- પ્યુરેટો રીકો શહેર પર હરિકેન મારીયા ત્રાટકતા ૩૦૦૦ લોકોના અવસાન થયા. (૨૦૧૭)
- ૨૧ સપ્ટેમ્બર :
- સૌરાષ્ટ્રના પ્રથમ મુખ્યમંત્રી ઉછંગરાય ઢેબરનો જન્મદિવસ (૧૯૦૫)
- હોલી રોમ શાસક ચાલ્સ પાંચમાનો જન્મદિવસ (૧૫૦૦)
- બેલીજ બ્રિટીશ શાસનથી મુક્ત થયું (૧૯૮૧)
- ફિલ્મ અભિનેત્રી કરીના કપૂરનો જન્મદિવસ (૧૯૮૦)
- ૨૨ સપ્ટેમ્બર :
- શીખોના પ્રથમ ગુરુ નાનકદેવનું કતારપૂરમાં અવસાન (૧૫૩૯)
- બ્રિટીશ ફિજીસ્ટ અને રસાયણ શાસ્ત્રી માઈકલ ફેરાડેનો દિવસ (૧૭૯૧)
- અમેરિકન બેઝબોલ પ્લેયર અને કોચ યોગી બેરાનું ૯૦ વર્ષની ઉમરે અવસાન (૨૦૧૫)
- અમેરિકન કમ્પોઝર ઈર્વીન બેર્લીનું ન્યુયોર્ક ખાતે અવસાન (૧૯૮૯)
- અમેરિકન ક્રાન્તિ દરમિયાન બ્રિટીશ દ્વારા અમરિકન ઓફિશર નેથનલ હેલેને ફાંસી આપવામાં આવી (૧૭૭૬)
- ૨૩ સપ્ટેમ્બર :
- જહોન ગોટ્રીફીડ મેલેએ સૌપ્રથમ નેપ્ચ્યુન ગ્રહને જોયો (૧૮૪૬)
- મશહુર સાયકોએનાલીસ્ટ સિગ્મન્ડ ફોઈડનું લંડન ખાતે અવસાન (૧૯૯૪)
- ટાઈફોઈડ મેરી તરીકે મશહૂર થયેલ મેરી મેલોનનો જન્મદિવસ (૧૮૬૯)
- ઓટ્ટો વાન બિસ્માર્ક પુસિયાના પ્રાઈમ મિનિસ્ટર બન્યા (૧૮૮૨)

ગયા સપ્તાહના સવાલનો જવાબ

તાજેતરમાં કિસાન નેતાઓની મહાપંચાયત કયા શહેરમાં યોજાઈ હતી ?

જવાબ : મુઝફ્ફરનગર (ઉત્તરપ્રદેશ)

સાચા જવાબ આપનાર પત્રમિત્રો

(૧) ઋજિત રાવલ : સે-૭ (૨) નટુભાઈ દરજી : પેથાપુર (૩) જનક પંડ્યા : સે-૩ (૪) વિશાલ એચ રામી : સે-૨૪ (૫) મૂળજીભાઈ પરમાર : સે-૭ (૬) ઘનશ્યામ બી ગોહિલ : સે-૨૯ (૭) શિવાંગ પટેલ : સરગાસણ (૮) રુચિત એ પટેલ : રાંદેસણ

આ સપ્તાહનો સવાલ

ગુજરાતના પૂર્વ મુખ્યમંત્રી વિજયભાઈ રુપાણી પ્રથમવાર મુખ્યમંત્રી ક્યારે બન્યા હતા ?

'ગાંધીનગર સમાચાર'- ખજાનો વિભાગ
બ્લોક નં. ૬૮૪/૧, સેક્ટર-૮ ગાંધીનગર

વાત નસીબની અને નજરની!

હળવે હૈયે
પ્રકાશ લાલા

ઘણાના નસીબમાં મેંગો શેક, મિલ્ક શેક, થીક શેક - એવા એવા 'શેક' હોય છે. બીજા કેટલાક ભાગ્યમાં પણ 'શેક' તો લખ્યા જ હોય છે. પણ ગરમ પાણીની કોથળીનો, હિંટીંગ પેડનો, ગરમ રેતી ને વેક્સનો શેક !! એક શેક (Shake) ઠંડા હોય છે ને ગળા - તન-બદનને ઠંડક આપતા હોય છે. જયારે બીજા પ્રકારના શેક ગરમ હોય છે તે ગરમાવો આપી જાય છે. એક 'શેક' હલવાની પ્રક્રિયાનું પરિણામ છે. તો બીજા શેકમાં ઝાઝા હલનચલનને અવકાસ નથી હોતો. એક 'શેક' પીવાય છે, બીજો શેક લેવાય છે.... હમણાં કમરા જેવી અમારી કમર જકડાઈને પકડાઈ તાં, બેડ (BAD) થઈ ગયેલી અમારી પોઝીશનના કારણે અમારે બેડ (BED) માં પડ્યાં પડ્યાં શેક લેવાનો વારો આવ્યો ત્યારે આ મેંગો - મિલ્ક - થીક શેક (Shakes) ને કમર નીચેનાં હિટીંગ પેટના શેક વિશેના અંગ્રેજીને ગુજરાતી શબ્દોના - વિચારોએ અમારા દિમાંગને શેક (Shake) કરીને દિમાગનું દહીં કરી નાખ્યું !!

● ● ●

એક મહિલા મંડળ - ગુજરાતી બહેનોની મંડળી જેસલમેર - જોધપુરના પ્રવાસે ગયું હતું. આ ઐતિહાસિક શહેરની મુલાકાત દરમિયાન મહિલા મંડળ જોધપુરમાં રાજાનો મહેલ જોવા ગયું. ગાઈડ આ બહેનોને એ પુરાણા - ભવ્ય મહેલના એક એક ખંડમાં લઈ જઈને તેની વિશેષતા - એનો ઈતિહાસ સમજાવી રહ્યો હતો : 'બહેને, માતાજી, દેખિયે યહ પડે હોલ મેં રાજા કા ગરબાર લગતા થા, યહ વહ બડા કમરા હૈ જહાં પાર્ટીયાં ઔર નાચગાન કે જલસે હુઆ કરતે થે.... અબ આપ જો કમરા દેખ રહે હૈં વહ મહારાજા સાહબ કા બેડરુમ હૈ, યહ રાજાયોં કા બાથરુમ ઔર વોર્ડરોબ આપ દેખ રહે હૈ.... અબ આઈએ મહલકા કિચન દેખતે હૈં... ' વગેરે વગેરે...

મહિલા વૃંદ આ બધું જોઈને અંદર અંદર વાતો કરતી હતી : 'કેટલો વિશાળ મહેલ છે, નહીં ? ... હા, હોં... કેટલું મોટું ઘર છે, બાપરે !... હં... આવું રહેવાનું મળી જાય તો જલસો પડી જાય, ખરું ને...? એ તો બરાબર, મજા તો પડે જ પણ હાય આ, અલી, આટલા મોટા ઘરની સાફ સફાઈ કરવામાં તો દમ ના નીકળી જાય ? હા, હોં અલી, તારી વાત સાચી છે... મને થાય છે કે અહીં રહેનારાંના બૈરાંઓને કેટલું બધું કામ પહોંચતું હશે ? બિચારી ગૃહિણીઓ તો આટલા મોટા ઘરને અવેરમાં ઢૂસ નીકળી જતી હશે, નહીં ...?'

લો, કરો વાત... રાજ મહેલની મુલાકાતથી બહેનોને જે આનંદાશ્ચર્ય થવું જોઈએ એના કરતાં વધારે એમને ગૃહગૃહસ્થીના પ્રશ્નોની ચિંતા થઈ આવી. એમણે એના વિચાર્યું કે આટલો ભવ્ય - વિશાળ જેનો મહાલય છે એ રાજાને ત્યાં કામ કરનારાઓની મોટી ફોજ પણ હોય જ ને! એમના મહિલા વર્ગે કયાં કંઈ કામ કરવાનું હતું ? પણ વાત આપણી માનસિકતા - મેન્ટાલિટી છે...અને આપણા સૌની આ જ તકલીફ છે... આપણે બધી વસ્તુઓ - બધી વાતો ને વ્યક્તિઓને આપણી જ દૃષ્ટિથી જોઈએ છીએ, આણી જ માપપટ્ટીથી માપીએ છીએ. તેથી તેનાં બીજાં પાસાં - પહેલુનો ખ્યાલ નથી આવતો આપણને. બધું આપણી નજરથી - આપણી દૃષ્ટિ આપણી માન્યતાઓ મુજબ મૂલવતા હોઈએ છીએ, એ સંદર્ભમાં જ વિચારતા હોઈએ છીએ. બસ, આપણે આપણી ફૂટપટ્ટીના બદલે બીજાની ફૂટપટ્ટીથી માપતા થઈ જઈએ, બીજાની દૃષ્ટિથી જોતાં - વિચારતાં શીખી જઈએ તો લાગે છે કે ઘણી બધી સમસ્યાઓ હલ થઈ જાય - આપણા આ - જગતના ઘણા પ્રશ્નો ઊભા જ ના થાય... પરંતુ ખાટલે મોટી ખોટ એ છે કે સઘળું જાણતા હોવા છતાં - વિચારતાં હોવા છતાં એને આચરણમાં લાવવાનું ચૂકી જઈએ છીએ !!

આ સંદર્ભે વિશ્વ બે પ્રકારનાં હોય છે, એમ જો કહીએ તો જરાય ખોટું નથી પણ તરત કહેશો કે 'સાવ ડોન્કીને ફિવર આવી જાય તેવી ટોક ના કરો....' પણ ના વાત ગધેડાને તાવ આવે એવી નહીં, સાવ સાચી છે. એક વિશ્વ તો જે છે તે.... એક દુનિયા જે છે તે... ને બીજું વિશ્વ - બીજી દુનિયા એટલે આપણે આપણા પૂર્વગ્રહો, ગ્રંથિઓ ને આપણા પોતાના અનુભવો થકી જોઈને માની લીધેલી દુનિયા.

આપણી ધારણાઓના આધારે વિશ્વ આવું છે, દુનિયા આવી જ હોવી જોઈએ તેમ માની લઈને જીવીએ છીએ.... એમ દરેકની દુનિયા પોતપોતાના અનુભવ મુજબની હોઈ શકે છે પણ તે સાચી દુનિયા નથી... તેથી પૂર્વ ધારણાઓ, પૂર્વ ગ્રહો કે ગ્રંથિઓ સાથે કોઈ વાત ન કરવી જોઈએ કે કોઈ વ્યક્તિને ન મળવું જોઈએ... એ જેમ છે તેમ ને અને એ રીતે જ મળીએ તો કદાચ સત્યની વધુ નજીક પહોંચવાનો અવકાશ રહે છે!!